

In memoriam

Akadeemia välisliige **Indrek Martinson**

26.12.1937–14.11.2009

Indrek Martinson sündis 26. detsembril 1937 Tartus. Tema koolipoisipõlv algas Saksamaal, kuhu ta sõjakeerises koos perekonnaga sattus. Rootsi asumise järel jätkas ta haridusteed Stockholmi Eesti algkoolis, Brännkyrka reaalkoolis ja gümnaasiumis. 1957. a alustas Indrek Martinson õpinguid Stockholmi ülikoolis inglise keele erialal, seejärel õppis aasta matemaatikat ja teise füüsikat. Töötanud mõnda aega füüsikaõpetajana Eesti Õhtugümnaasiumis, asus ta õppejõutööle Stockholmi Kuningliku Tehnikainstituudi lektorina. Töö kõrval jätkusid õpingud Stockholmi ülikoolis, kus ta 1967. a omandas litsentsiaadikraadi tuumafüüsika alal. Pärast erialast enesetäiendust külalisteadurina USA Arizona Ülikoolis asus Indrek Martinson 1970. a tööle Stockholmi Füüsika Instituudis teadur-füüsiku ametikohal. Aasta hiljem omandas ta doktorikraadi aatomi-füüsika alal. 1975. a valiti Indrek Martinson Lundi Ülikooli professoriks ja tema edasine teadlasette oli üle 30 aasta seotud selle ülikooliga. 1986. aastal valiti ta Rootsi Kuningliku Teaduste Akadeemia liikmeks, mis andis võimaluse osaleda Nobeli preemia määramisel.

Indrek Martinson oli maailmatasemega teadlane aatomspektroskoopia alal, kelle põhihuvid olid seotud kõrgeltioniseeritud aatomite eksperimentaalse uurimisega. Ta oli ka tunnustatud eriteadlane aatomite ja kristallide sünkrotronspektroskoopias, paljude tulevaste teadusdoktorite juhendaja ning enam kui 160 eelretsenseeritavates füüsikaajakirjades ilmunud teadusartikli autor.

1998. a valiti Indrek Martinson Eesti Teaduste Akadeemia välisliikmeks füüsika alal. Ta oli Tartu Ülikooli audoktor, Leedu Teaduste Akadeemia välisliige, Ameerika Füüsika Ühingu ja Ameerika Optika Ühingu ning paljude teadusnõukogude liige.

Tänu Indrek Martinsoni kaasabile said Eesti füüsikud 1989. aastast võimaluse leida väljundit ja kandepinda maailma teaduses. Seda eeskätt koostöölepingu raames Lundi Ülikooli MAX-labori sünkrotronkiirguse allikal tehtavate uuringute ja doktorantuuris õppetegevuse korraldamise kaudu. Ta oli ka Eesti Teadusliku Seltsi Rootsis Lõuna-Rootsi osakonna esimees ning paljude Välis-Eesti organisatsioonide kauaaegne liige.

Indrek Martinsoni huvi kirjanduse, ajaloo ja klassikalise muusika vastu kujunes välja juba ülikooliaastatel, spordialadest eelistas ta kergejõustikku, orienteerumist ja malet.

2001. aastal autasustati Indrek Martinsoni Valgetähe IV klassi teenetemärgiga.